

Proefavond 16 oktober 2010

BULGARIJE

Met medewerking van Sam Madalena (Fine Bulgarian Wines)
Verslag Patrick Brock

In een ver verleden hebben de clubleden reeds kunnen kennis maken met Bulgaarse wijnen. Zo herinner ik mij uit de beginperiode namen als Mountain Sakar, Boyar en Oriachovitza. Wijnen in Bordeauxstijl, gemaakt van de cabernet sauvignon en merlot, en dit aan zeer schappelijke prijzen. Later werden zij uit de winkelrekken verdreven door wijnen uit de nieuwe wereldlanden. Sporadisch vindt men nog wel een generieke Bulgaarse wijn uit Plovdiv of Suhindol in de warenhuizen, maar we kunnen dit moeilijk als grootheden bestempelen. Thans zijn zij echter aan een revival begonnen. Om dit te bewijzen doen wij beroep op Sam Madalena. Sam is half van Italiaanse origine en het wijngebeuren is hem zowat met de paplepel ingegeven. Door zijn huwelijk met de Bulgaarse Kremena Dobрева ging er een nieuwe wijnwereld voor hem open. Van het één kwam het ander en vijf jaar geleden zijn zij, in bijberoep, de wijnhandel Fine Bulgarian Wines opgestart. Zij richten zich op de betere wijnen en wij hopen dat deze degustatie daar een bewijs zal van leveren.

Geschiedenis

De Bulgaarse wijnbouw dateert uit een ver verleden. Reeds 3.000 jaar geleden, dus ruim voor het begin van onze jaartelling, waren het de Thraciërs die wijndruiven cultiveerden, later gevolgd door de Slaven en de Romeinen. Wijnwetten werden in het begin van de 9e eeuw van kracht, tijdens het bewind van Khan Krum. De opbloei van Bulgarije als natie en als wijnproducent werd echter ruw onderbroken door de komst van de Turken, die het land gedurende vijf eeuwen op hardvochtige wijze regeerden. Tijdens deze Ottomaanse bezetting (tot 1878) bleven wijngaarden vooral in gebruik voor de teelt van tafeldruiven. De wijnbouw op zich werd wel getolereerd maar niet gestimuleerd. Dat Bulgaarse wijnen in die periode toch door zowel Engelse als Franse reizigers werden geroemd, pleit voor de wijnbouwers van toen.

Het heeft tot na de Tweede Wereldoorlog geduurd voordat de Bulgaarse wijncultuur tot volle ontwikkeling kwam. Eerder dan andere Oost-Europese landen begreep Bulgarije dat met de traditionele, vaak wat rustieke druivensoorten de exportmogelijkheden beperkt zouden zijn. In de jaren 50 werden dan, onder toezicht van de staat, op vruchtbare gronden massaal internationale variëteiten aangeplant. Deze zorgden voor een rivier van alledaagse wijnen richting de Sovjetunie. Eind de jaren '70 begon het land serieus indruk te maken op Britse wijnliefhebbers van rode wijnen in Bordeaux-stijl, op zoek naar een koopje. Nog later volgden Nederland, België en andere landen.

Om aansluiting te vinden bij West-Europese normen werd in 1978 een nieuwe Bulgaarse wijnwet van kracht. Deze onderscheidt diverse kwaliteitscategorieën.

- De eenvoudigste draagt geen enkele geografische aanduiding, behalve die van Bulgarije. (Bulgarian Country Wines).
- Een iets hoger niveau wordt vertegenwoordigd door zonewijnen, afkomstig uit een van de vijf grote productiezones: noorden, oosten, centrale dalgebied, zuiden en zuidwesten.
- Hoger op de kwaliteitsladder staan de regionale wijnen. Deze komen uit districten binnen de 5 zones. Te herkennen aan het woord *Région* op hun etiket.
- De hoogste wettelijke categorie is die der “controliran” wijnen. Deze worden geproduceerd in subdistricten binnen de *région*-gebieden.

Gorbatsjovs antialcoholcampagne van de jaren '80 had echter een ingrijpend effect op de Bulgaarse economie waardoor de markt voor haar producten kromp en de wijngaarden werden verwaarloosd of zelfs verlaten. In de jaren '90 werden de voormalige staatskelders en –bottelarijen geprivatiseerd. Sommige van de betere trokken West-Europese investeerders, zoals de Italiaanse textielmagnaat Edoardo Miroglio of Canon-la-Gaffelière uit St-Emilion, en Europese investeringsfondsen aan.

Inmiddels richten de Bulgaarse wijnmakers hun aandacht steeds meer op hun eigen respectabele druivenrassen zoals Gamza, Rubin, Melnik en Mavrud.

De Bulgaarse bodem

Het klimaat in Bulgarije wordt sterk beïnvloed door de Zwarte Zee en het Balkangebergte (600-3000 meter hoog). Voor het merendeel hebben de Bulgaarse wijngebieden een continentaal klimaat. In Noord-Bulgarije heerst een uitgesproken landkli-

maat, met hete zomers en strenge winters. Aan de zuidzijde van het Balkangebergte, dat een duidelijke klimaatscheiding teweeg brengt, heerst een zachter klimaat en vertoont het – naarmate men dichterbij Griekenland komt – steeds meer mediterrane trekjes. De winters zijn koud met gemiddelde dagtemperaturen van -2°C in het noorden tot $+2^{\circ}\text{C}$ in het zuiden. In de zomer loopt de temperatuur op tot gemiddeld 23°C in het noorden en 35°C in het zuiden. De gemiddelde temperatuur van april tot september is 23°C . Langs de Zwarte Zeekust lopen de temperaturen in de maanden juli en augustus tegen de 30°C . Gelukkig zorgt de zeewind dan voor wat verkoeling en worden de nachten geregeld door een onweer opgefrist. De meeste neerslag valt aan het begin van de zomer. De neerslag bedraagt gemiddeld 600 mm per jaar, in de bergen 1000 mm per jaar, vaak in de vorm van sneeuw.

De combinatie van 2 klimaten, een gematigd landklimaat en een mediterraan klimaat, zorgen voor zuurheid (frisheid), blootstelling van meer dan 200 dagen/jaar aan de zon (concentratie) en geeft de Bulgaarse bodem haar typische karakter (kracht en finesse).

Het veelvoud aan microklimaten (de bergen en de valleien van Bulgarije houden lucht-massa's vast en doen ze circuleren, waardoor er klimatologische nuances ontstaan tussen zones die relatief dicht bij elkaar liggen) biedt een rijk palet aan aroma's, afhankelijk van plaats en gekozen assortiment wijnstokken. Zo kan het land opgedeeld worden in vijf grote regio's:

1. Het Noorden, langs de Donau, produceert zowel wit als rood, o.a. in Suhindol.
2. Het Oosten met de matigende klimatologische invloed van de Zwarte Zee brengt hoofdzakelijk witte wijnen voort.
3. De Sub-Balkan, met o.a. Sliven is een heuvelachtig gebied aan de voet van het Balkan gebergte.
4. Het Zuiden is de belangrijkste regio van Bulgarije en produceert goede rode wijnen (o.a. Merlot) in Haslovo, Stambolovo en Assenovgrad.

5. Het Zuidwesten tenslotte is het gebiedje rond Melnik, tegen de grens met Griekenland en Macedonië.

Binnen deze vijf regio's liggen 28 herkomstgebieden voor kwaliteitswijn met de status van controliran region. De eisen voor deze wijnen zijn strenger dan voor alle andere. Terwijl voor land-, zone- en districtswijnen in principe geen productiebeperking bestaat en dikwijls zo'n 85 hl/ha wordt geoogst, geldt voor controliran-wijnen een wettelijk plafond. Dit bedraagt 42 à 56 hectoliter per hectare. Bovendien specificeert de wijnwet per controliran-gebied de druivensoorten, de wijze van wijnbereiding en het minimale alcoholpercentage. In totaal bestaan er ruim 30 controliran-wijnen.

Bepaalde région- en controliran-wijnen, op de markt gebracht met de term réserve op hun etiket, zijn niet alleen een superieure kwaliteit maar hebben bovendien een speciale rijping ondergaan. Deze duurde langer dan gebruikelijk en vond doorgaans niet plaats in grote foeders, maar in kleine eikenhouten vaten van het Bordeauxmodel. Dikwijls zijn deze vaten geheel of deels nieuw. Alle inspanningen om de aanplant, de apparatuur, het vakmanschap en de wijnwet op internationaal niveau te brengen zijn niet tevergeefs geweest. Want terwijl Bulgarije met zijn circa 140.000 hectare wijngaard en een oogst van circa 3,5 miljoen hectoliter op de 15e plaats staat als productieland, is het 's werelds vierde wijnexporteur.

De plaatselijke druivensoorten

Bulgarije produceert iets meer witte dan rode wijnen, hoofdzakelijk cépagewijnen. Het heeft een gevarieerde aanplant met zowel regionale als internationale druivenrassen. Tot de tweede categorie behoren o.a. cabernet sauvignon, merlot en pinot noir. Regionale rassen met een typisch karakter en authentieke Bulgaarse smaak zijn o.a. mavrud, rubin (kruising van Nebbiolo & Syrah), melnik (afkomstig van een klein gelijknamige dorp in Bulgarijes uiterste zuidwesten), misket en gamza (alias kadarka in Hongarije).

Bij de witte bestaat een vergelijkbare tweedeling. Internationale witte druiven zijn o.a. chardonnay, riesling, sauvignon blanc en gewürztraminer. Echt Bulgaarse witte rassen zijn dimiat en misket. Verder aangeplant zijn onder meer rkatsiteli, fetiaska (= feteasca in buurland Roemenië), aligoté, ugni blanc, welschriesling en muskat ottonel. Bulgarije maakt ook goede rosé en mousserende wijnen.

In de Bulgaarse restaurants, cafés en hotels wordt doorgaans Engels en Duits gesproken, maar de toerist die het land intrekt, zal moeite hebben zich verstaanbaar te maken. Een woord brengt altijd een glimlach op de lippen: “**Nazdrave**” (gezondheid).

IN HET GLAS

VINPROM ROUSSE - (<http://www.vinpromrousse.com>).

Vinprom Rouse is een moderne wijnmakerij, gelegen aan de oever van de Donau in de noordelijke wijnregio. Het wijngoed werd opgericht in 1948 als onderdeel van het staats alcohol monopolie. Thans neemt het bedrijf, door haar productiecapaciteit van 40 miljoen liter per jaar en zijn rijke tradities in de productie van witte en rode wij-

nen, een prominente plaats in onder de wijnbedrijven. Het exporteert naar Rusland, Hong Kong, Singapore, Japan en de Verenigde Staten. Het is bovendien één van de grootste exporteurs naar de Baltische staten en de Tsjechische Republiek. Van dit domein proefden wij :

“Pristis Elegant” 2007 (wit) Chardonnay + Sauvignon blanc

“Pristis Perfect” 2007 (Cabernet Sauvignon + Merlot + Pinot Noir)

LOGODASCH - (<http://www.vinpromlogodaj.ltd.bg>)

Logodaj is thans een modern wijnbedrijf dat nieuwe technologieën verenigt met de lokale tradities voor de productie van kwaliteitswijnen en gedistilleerde dranken. Het kende een sterke vooruitgang sinds 1996 toen het voormalige staatsbedrijf Vinprom Logodazh door drie ambitieuze jongens, Malin Shirokanski, Nedyalko Levuliev en Petar Drosanski, tot particuliere onderneming werd omgevormd. Aanvankelijk bleven zij uitsluitend bulkwijnen maken, maar na een paar jaar schakelden zij over op het maken van topkwaliteit wijnen in veel kleiner hoeveelheden dan die welke de ex-communistische wijn fabriek ooit had gekend - of tenminste, wat het dorstige proletariaat ooit had geproefd.

De Struma River Valley, waar het dorp van Logodazh en zijn gelijknamige wijn markerij zijn verscholen, ligt in de heuvelachtige spleten van Zuid-West Bulgarije. Het is er warmer en zonniger dan in de rest van het land en daarmee de ideale plaats voor het verbouwen van de inheemse druiven Melink en Rubin.

Het bedrijf beschikt over een bovengronds deel dat ruim voorzien is van roestvrij stalen tanks (staan in voor de diverse technologische processen) en een moderne botteling lijn. In het ondergrondse deel liggen nieuwe vaten (barrique 225 liter) van Franse en Amerikaanse eik. Wijnmakerij Logodaj is een vooraanstaande producent van hoge kwaliteit witte en rode wijnen die worden gepresenteerd in kleine hoeveelheden.

De kracht van dit bedrijf schuilt duidelijk in het wijn maken en niet noodzakelijkerwijs in de druiventeelt. De drie mannen hebben dan ook besloten druiven van lokale kwekers op te kopen. Zo verzekeren zij zich van de optimale kwaliteit en de rijpheid van de grondstoffen, en tegelijkertijd helpen zij de lokale mensen, waardoor een eeuwenoude traditie wordt in stand gehouden. Hun Nobile Rubin 2006 werd naar aanleiding van een wedstrijd onder Bulgaarse wijnen, ingericht door het tijdschrift Bacchus, in 2008 uitgeroepen tot 5de beste wijn.

Van dit domein proefden wij :

“Nobile” - Melnik 2006

“Nobile” - Rubin 2006

BRESTOVITSA – (<http://www.brestovitsawinery.com/>)

De Brestovitsa Winery ligt in de vruchtbare Thracische vallei, op 17 km ten zuidwesten van Plovdiv. Het is een regio die bekend staat voor de productie van de goddelijke drank. De wijngaarden van Brestovitsa zijn gelegen op 6500 hectare in de uitlopers van het Rodope gebergte. Eeuwenoude tradities, kennis en ervaring, gecombineerd met een goede bodem, klimaat en zorgzame menselijke hand, laten er Merlot, Cabernet Sauvignon, Mavrud en Rubin groeien. De wijnen onderscheiden zich door een eigen stijl en stralen de warmte en charme van deze zuidelijke regio uit.

Bovenop een basisgamma produceren zij een 3-tal wijnen onder het label Maximus Thrax en een 3-tal onder het toplabel Erigone. Maximus Thrax (173-238) betreft een Traciër die vrijwillig voor het Romeinse leger streed. Erigone betreft volgens oude legendes een mooie vrouw die door de god Bacchus werd verleid.

Van het domein proeven wij :

“Erigone Special Selection” - Mavrud 2003

“Maximus Thrax” - Rubin 2006

TERRA TANGRA - (<http://www.terratangra.com>).

Terra Tangra betekent de grond van Tangra, enige God van de Proto-Bulgaren die zich in de vallei van Thracië kwamen vestigen en er, in de 7de eeuw, de eerste Bulgaarse staat oprichtten.

De wijnkelder werd gesticht door de familie Zaichev in de jaren 2000. Ze zijn eigenaar van meer dan 300 hectare wijngaarden gelegen op een plateau van de “Sakar” berg, dat zich in het zuidoosten van de vallei van Thracië bevindt, nabij de Turkse en Griekse grens. Sakar wordt algemeen beschouwd als de “Bordeaux” van Bulgarije omwille van de kwaliteit van zijn Merlot. De familie Zaichev is maniakaal met wijn bezig en produceert wijnen van een zeldzame kwaliteit in Bulgarije. Het rendement ligt onder de 30 hl/ha (soms slechts 1 à 2 trosjes per wijnstok) en het accent wordt gelegd op een typisch Bulgaars karakter. Terra Tangra kreeg als eerste wijnkelder in Bulgarije het “BIO” label voor de productie van een biologisch geteelde druif (de 2008 kreeg een gouden medaille op het Mundus Vini 2009).

Hun wijnen zijn gulzig, ze verenigen een gecorseerde en ronde smaak, lichtjes bewerkt met fluweelzachte tannines uit de beste Franse eiken vaten. Dimo Hadjiev, één van de beste keldermeesters van Bulgarije, bekibbelt niet op kwaliteit. Zijn wijnen worden steeds getypeerd door elegantie en een lange afdronk, eigen aan de beste Bulgaarse wijnen. De talrijke internationale onderscheidingen die ze hebben ontvangen vormen daarvan het beste bewijs. Van dit domein proefden wij :

“Grande Reserve” - Cabernet sauvignon 2005

“Grande Reserve” - Merlot 2005

“Yatrus” - Rubin 2007

Conclusie

Bulgarije zorgt terecht voor verrassing. Waar in de jaren '80 en '90 nog een zondvloed aan eerder banale merlot en cabernet wijnen werd geproduceerd die te koop waren voor 2 euro, worden – zo blijkt uit onze degustatie – thans boeiende, moderne boetiekwijnen gemaakt.